

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. K.**, bývajúcej v H., proti žalovaným **1/ Sociálnej poisťovni**, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 8, **2/ E. L.**, bývajúcemu v B., o **náhradu škody z choroby z povolania**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 11 C 157/2004, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 21. septembra 2006 sp.zn. 19 Co 71/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 21. septembra 2006 sp.zn. 19 Co 71/2006 **o d m i e t a**.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom zo 4. novembra 2005 č.k. 11 C 157/2004-77 v spojení s doplňujúcimi rozsudkami zo 4. novembra 2005 č.k. 11 C 157/2004-83 a č.k. 11 C 157/2004-85 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 105 000,-- Sk a nahradiť jej trovy konania v sume 17 538,-- Sk, všetko do troch dní s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého. V prevyšujúcej časti, t.j. nad sumu 105 000,-- Sk do sumy 147 000,-- Sk, žalobu zamietol. Žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok v sume 5 250,-- Sk a štátom preddavkované trovy v sume 50,-- Sk do troch dní a žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovanému 2/ trovy konania v sume 8 873,-- Sk. Vychádzal zo zistenia, že u žalobkyni bola 31. októbra 2002 zistená choroba z povolania – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín a že sociálna poisťovňa jej priznala a vyplatila odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v celkovej sume 42 000,-- Sk. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel

k záveru, že v danej veci ide o prípad osobitného zreteľa podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len vyhláška č. 32/1965 Zb.), kedy súd môže odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť. Žalobkyni priznal zvýšenie v rozsahu sedem násobku základného počtu bodov, čo predstavovalo sumu 147 000,-- Sk. Keďže žalobkyni bola už vyplatená suma 42 000,-- Sk, zaviazal žalovaných (žalovanú 1/ z titulu poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu na zdraví v dôsledku choroby z povolania a žalovaného 2/ z titulu zodpovednosti za škodu) zaplatiť jej sumu 105 000,-- Sk a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 21. septembra 2006 sp.zn. 19 Co 71/2006 na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ a na odvolanie žalobkyne, smerujúce proti doplňujúcemu rozsudku Okresného súdu Prievidza zo 4. novembra 2005 č.k. 11 C 157/2004-85, rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu proti žalovanému 2/ zamietol a vo vzťahu k žalovanej 1/ vec v napadnutej časti, t.j. v časti, v ktorej bolo žalobe vyhovené, zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Súčasne zrušil výrok o povinnosti žalovaného 2/ zaplatiť súdny poplatok a náhradu trov štátu a o povinnosti žalobkyne nahradiť žalovanému 2/ trovy konania. Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalovaný 2/ (posledný zamestnávateľ žalobkyne), je síce zodpovedný za škodu, ktorá vznikla žalobkyni z choroby z povolania (§ 195 ods. 4 Zákonníka práce), ale nárok dnes už na úrazové dávky z tejto zodpovednosti má zamestnanec na základe povinného úrazového poistenia proti žalovanej 1/ – Sociálnej poisťovni (§ 16 a 17 zákona č. 461/2003 Z.z.). Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel preto k právnomu názoru, že v tomto konaní je vecne pasívne legitimovaná len žalovaná 1/, z ktorého dôvodu rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému 2/ zmenil tak, že žalobu proti nemu zamietol. Vo vzťahu k žalovanej 1/ rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav veci a následne vec v tomto štádiu dokazovania nesprávne právne posúdil.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie žalovaná 1/. Navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p., keďže krajský súd voči žalovanému 2/ rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu voči nemu zamietol, čo treba považovať za rozhodnutie vo veci samej. Dovolanie odôvodnila tým, že krajský súd nesprávne právne

posúdila otázku vecnej pasívnej legitímácie žalovaných účastníkov. Uviedla, že aj po prijatí zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení účinného od 1. januára 2004 je žalovaný 2/ (zamestnávateľ, u ktorého žalobkyňa pracovala naposledy pred zistením choroby z povolania) naďalej zodpovedný za škodu spôsobenú žalobkyni chorobou z povolania. Sociálna poisťovňa, ako verejnoprávna inštitúcia, vykonáva sociálne poistenie (na základe žiadosti koná a rozhoduje o nároku na dávku) a nie je nositeľom právnej povinnosti plniť. Mohla by byť zaviazaná len v prípade žaloby podľa § 6 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Vzhľadom na dátum zistenia choroby z povolania sa však v danej veci postupuje podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, t.j. podľa „Zákonníka práce č. 274/1994 Z.z.“ a vyhlášky č. 32/1965 Zb. V posudzovanej veci nie je preto povinným subjektom, ale iba hradí za zamestnávateľa preukázané nároky. V konaní nie je teda daná jej pasívna legitímácia, naopak, pasívne legitimovaný je žalovaný 2/, voči ktorému krajský súd nesprávne žalobu zamietol.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny. Okrem iného namietala prípustnosť dovolania, keďže rozsudkom krajského súdu bol prvostupňový rozsudok voči žalovanej 1/ zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania, skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237, § 238 a § 239 O.s.p. V ustanovení § 237 O.s.p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O.s.p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O.s.p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme uznesenia.

V posudzovanej veci krajský súd rozhodol rozsudkom, ktorým jednak zmenil rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému 2/ a jednak vo vzťahu k žalovanej 1/ rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V zmysle § 238 O.s.p. je dovolanie prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Z obsahu dovolania žalovanej 1/ vyplýva, že ním napadla rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu. To znamená, že jej dovolanie smeruje aj proti výroku, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu a teda proti rozsudku, proti ktorému by inak dovolanie bolo prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Krajský súd však zmenil rozsudok súdu prvého stupňa nie vo vzťahu k žalovanej 1/, ale iba vo vzťahu k žalovanému 2/. Keďže na strane žalovaných nejde o nerozlučné spoločenstvo, každý z nich ako samostatný spoločník (§ 91 ods. 1 O.s.p.), je oprávnený podať dovolanie len sám za seba. To znamená, že každý z nich je oprávnený podať opravný prostriedok len do tej časti rozhodnutia krajského súdu, ktorá sa týka jeho osoby. Len v tejto časti sa môže domáhať zmeny rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie žalovanej 1/, smerujúce proti tomu výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozhodol len vo vzťahu k žalovanému 2/, treba považovať za dovolanie podané niekým, kto na dovolanie nie je oprávnený. Dovolací súd dovolanie žalovanej 1/ podané proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu preto odmietol ako podané osobou neoprávnenou (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.b/ O.s.p.).

Pokiaľ dovolanie žalovanej 1/ smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, treba uviesť, že ak odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušuje, rozhoduje formou uznesenia (§ 223 O.s.p.). To znamená, že ak sa zrušujúci výrok stáva súčasťou výroku rozsudku (ako tomu bolo v posudzovanej veci), ne stráca povahu rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia. Prípustnosť dovolania žalovanej 1/, smerujúceho proti tomuto výroku,

treba preto posudzovať podľa ustanovení § 239 O.s.p., ktoré upravujú prípustnosť dovolania proti uzneseniu.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak je napadnuté uznesenie, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, nie je možné považovať za rozhodnutie zmeňujúce v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. Takýmto rozhodnutím sa totiž neupravujú práva a povinnosti účastníkov konania rozdielne v porovnaní s rozhodnutím okresného súdu. Dovolanie proti nemu v zmysle citovaného zákonného ustanovenia nie je preto prípustné. Keďže nejde ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, prípustnosť dovolania ani podľa § 239 ods. 2 O.s.p. neprichádza do úvahy.

So zreteľom na zákonnú povinnosť odvolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd zakladajúcich tzv. zmätočnosť, neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (tiež uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady uvedené v tomto ustanovení žalovaná 1/ v dovolaní výslovne nenamietala a ani dovolací súd nezistil, že by konanie pred odvolacím súdom trpelo niektorou z nich. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa § 237 O.s.p. prípustné nie je.

Keďže prípustnosť dovolania žalovanej 1/ nevyplýva ani z ustanovenia § 237 O.s.p., dovolací súd dospel k záveru, že v danej veci ide o dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré týmto opravným prostriedkom nemožno napadnúť. Dovolanie žalovanej 1/ preto podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.b/ a c/ O.s.p. odmietol.

Žalobkyňa mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanej 1/, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyni v dovolacom konaní síce vznikli trovy právneho zastúpenia, ale tieto jej neboli priznané. Dovolací súd z hľadiska náhrady trov dovolacieho konania na jej podanie z 30. januára 2007 neprihliadol, keďže žalobkyňa trovy právneho zastúpenia nevyčíslila a iné trovy zo spisu nevyplývajú.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. septembra 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

